

Amsterdam, 10 januari 2018

Lieve matties,

Om het nieuwe jaar in te luiden ga ik een verhaal vertellen over de stad. En dat wordt geen sprookje. Het verhaal van de stad is gecompliceerd en gelaagd, en heeft verschillende perspectieven. Het is een verhaal dat constant in beweging is en zichzelf soms tegenspreekt, om vóór alles scherp te blijven. Daarom open ik met 'matties' – vrienden; in de hoop dat we elkaar ergens zullen vinden - in dit verhaal, of daarbuiten. Als motto geef ik het een quote mee, van theatermaker Daria Bukvic:

“Amsterdam, je hebt geen nood aan nog meer geld. Je wilt zuurstof. Je wilt leven - om de oren geslagen worden met je eigen, weggemoffelde lelijkheid en daarin een adembenemende schoonheid ontdekken... Hou dus het ongepolijste zichtbaar en toon het met trots. Hou ruimte voor onverwachte veroveringen. En hou verdomme vooral je armen open voor dat wat je groots maakt: Een hele grote stapel koffers van hen die kwamen, ademhaalden en besloten te blijven.”

Eén van die koffers van die grote stapel was van mij. En de NS-tienertour vanuit het verre Groningen was mijn ticket naar deze stad. Bepakt en bezakt ging ik op mijn vijftiende met gespaard geld van mijn zaterdagbaantje bij de Novalux (de Blokker van het Noorden) op avontuur in Amsterdam. De stad van Kwakoe, De IT en de Kermis op de Dam waar alle knappe jongens hingen. In mijn herinnering was dat Amsterdam een gemêleerde stad. Je kwam aan op Centraal station en een weelderigheid van mensen krioelden de binnenstad in of gingen elders met metro, trein of pont. In die massa voelde ik me gezien en zag ik de ander.

Amsterdam had een aanzuigingskracht op vrije geesten en op mensen die vanuit een ander werelddeel hun geluk en welzijn kwamen beproeven. Zo ook het overgrote deel van mijn familie, in de jaren '70 en '80 vanuit Suriname gekomen voor het verwezenlijken van 'the Dutch dream'. Waar mijn vader het platteland verkoos, wilde ik naar die grote stad. Ik kon niks met dat Groningse "Doe maar normaal dan doe je al gek genoeg". Ik wilde vrij kunnen denken en rondzwerven in mijn fantasieën en ideeën. Ik werd aangetrokken door het louche, de stoerheid - maar ook door de arrogantie. Door zowel de Bijlmer als de grachten, de hoekjes en steegjes. De stad was mijn paradijs waar ik tot over mijn oren verliefd werd, waar ik mijn hart brak en opnieuw de liefde vond – en inmiddels alweer een paar jaar single doorheen wandel.

Amsterdam wees me op de kracht van een ander verhaal - ook al bleek dat een verhaal te zijn dat Nederland lastig vindt, negeert, of zelfs ontkent. Dat verhaal begon op de witste school ever, de Hogeschool voor de Kunsten richting Toneel. Het gesprek over identiteit, ras en racisme was een lastige en moeizame – en een hoofdstedelijke kunstacademie waar de stad zelf niet zichtbaar was, tekende op pijnlijke wijze het culturele klimaat: kunstenaars die hun curriculum baseerden op witte schrijvers en filosofen met weinig ruimte voor andere

narratieven en háár denkers en makers. Zodoende werd ik gedwongen na te denken over welke plek ík had in de culturele sector van de stad, of wat ik hier aan wilde toevoegen. Meedoen aan de zoveelste Tsjechov of andere Westerse toneelgrootheid was geen optie. Ze zeiden me niks - omdat ik hén niks zei, in de tijd dat ze hun theater schreven. Er moest ruimte gemaakt worden voor het andere verhaal. Een verhaal dat de dwarsverbanden laat zien van geschiedenissen, voorbijgaand aan clichés en stereotyperingen. Een verhaal wat universeel is omdat het de complexiteit van het alledaagse toont; dat mensen verschillen maar tegelijkertijd overeenkomen in hun behoeftes en verlangens. Dat verhaal gaat over kleinsamenlijk leed, over liefde, over grote en bescheiden dromen, over familie en kinderen, over leven met elkaar. Het is een verhaal waarin de ander een gegeven is, omdat je er op een dagelijkse basis mee moet *dealen*. Het is zeker geen handelsverhaal over omvangrijke successen, over hoe de Gouden Eeuw de stad grote rijkdom heeft gebracht – over de ruggen heen van achtergelaten gebieden, landen en mensen.

De Gouden Eeuw is terug in de stad, en hóe! Kijk om je heen... al die grote bedrijven, die succesvolle ketens... de projectontwikkelaars en airbnbs's... Echt een mini Disney-World! Eén grote, warme witte wereld van gezelligheid en succes – we are all ready voor Instagram (en ja ik beken schuld – ook ik lééf op likes). Maar Amsterdam, nu de kleur binnen de ring zo rap verdwijnt lijkt je zelf niet goed meer te weten wie en wat deze stad maken. Dat zijn niet de kant-en-klare ketenformules die de stad nuttelleren, of een soy chai latte in de zoveelste coffeeshop. Het zijn niet de multinationals, de banken of de projectontwikkelaars met hun wilde groeiplannen voor de huizenmarkt. Hoe kan je trots zijn op een wereldstad die bakken toeristen trekt van over de hele wereld, maar zelf al zijn streken verliest? Waar is de ruimte voor de grilligheid, voor het ongepolijste, voor het on-affe verhaal? Waar is letterlijk nog de fysieke ruimte in de stad, in haar *rural* staat van zijn? De kleinsamenlijke verhalen verdwijnen naar de uiterste randen van de stad, in een mondiale concurrentieslag tussen cosmopolite hipstercity's. Maar als de stad daarmee begint te concurreren met zijn eigen leefbaarheid en welzijn, dan gaat het he-le-maal mis. Dan worden we op een dag wakker in een spookstad, gekenmerkt door leegte, verpakt in een huls van schijnsucces.

Amsterdam, je krijgt op je flikker omdat je dacht de plek te zijn die de mensen koesterde in alle vormen en maten. Maar je koesterde vooral het zelfbeeld van een vooruitstrevende stad met een gezond, creatief klimaat.

Amsterdam – geloof me - ik hou van je. Maar hou je nog wel van mij? Of ben je vergeten, hoe dat moet...

En ja, ik zie ook de andere initiatieven. De mini-revoltes van creatieve mensen *on the ground*, van grassroots orga's die veel van de hardnekkige opvattingen proberen te doorbreken. Waaronder ook een fonds zoals het AFK, dat zich bewust is van haar vermogen om een veelzijdige infrastructuur en culturele ondernemingen te supporten, die Amsterdam en haar bewoners scherpt met uitdagende kunst. Initiatieven die de focus verschuiven naar de kleine verhalen van alle mensen die deze stad bevolken. Ik zie het stimuleren van ruimtes waarin mensen het gesprek met elkaar aangaan. En ik zie vooral dat deze verhalen van inclusiviteit nodig zijn voor dat waar die so-called 'innovatie' écht om gaat; het opbouwen van een gezonde weerbaarheid tegen vermarkting van de stad.

Amsterdam, ik wil je uitdagen om je geschiedenis te verrijken met de verhalen die we vergeten zijn in onze geschiedenisboeken. Niet om elkaar te beschuldigen - maar om ons van het verleden te laten leren, om imperfectie te omarmen en te helen. Dat je gevoeliger wordt voor de klokkenluiders die dit culturele archief op de kaart zetten. Gevoeliger voor de

bouwers aan een cultuuromslag, waarin kunst en creativiteit de mens grijpt in al haar verscheidenheid.

Laten wij samen die klokkenluiders en bouwers zijn – vertellers van het andere verhaal, vanaf het podium tot ver daarbuiten. Als kunstenaars en makers, als organisaties of beweging, maar vooral als mensen. Jullie hebben mijn verhaal gehoord, ik luister graag naar dat van jullie. En die stad? Die volgt vanzelf.

Happy new year.